

**KONFERENCA O PRISTOPU
K EVROPSKI UNIJI
– HRVAŠKA –**

**Bruselj, 25. junij 2010 (28.06)
(OR. en)**

AD 22/10

LIMITE

CONF-HR 21

PRISTOPNI DOKUMENT

Zadeva: SKUPNO STALIŠČE EVROPSKE UNIJE
Poglavje 23: Pravosodje in temeljne pravice

SKUPNO STALIŠČE EVROPSKE UNIJE

Poglavje 23: Pravosodje in temeljne pravice

Stališče Evropske unije temelji na splošnem stališču za pristopno konferenco s Hrvaško (CONF-HR 2/05) in upošteva pogajalska načela, ki jih je potrdila pristopna konferenca (CONF-HR 5/05), kar zlasti pomeni, da:

- kakršno koli mnenje, ki ga o kakem poglavju pogajanj izrazi ena ali druga stran, v ničemer ne vpliva na stališče, ki bo morda sprejeto o drugih poglavjih;
- se dogovori, tudi delni, doseženi v času pogajanj o poglavjih, ki jih je treba preučiti drugega za drugim, ne smejo škodovati za dokončne, dokler ni dosežen celovit dogovor;

upošteva pa tudi zahteve iz točk 13, 16 in 26 pogajalskega okvira.

EU poudarja, da je pomembno, da Hrvaška spoštuje stabilizacijsko-pridružitveni sporazum in partnerstvo za pristop, ki sta temeljna elementa predpristopne strategije.

EU opozarja, da je bistveno, da Hrvaška v skladu s pogajalskim okvirom še naprej dosledno sodeluje z Mednarodnim kazenskim sodiščem za nekdanjo Jugoslavijo (MKSJ). Prav tako opozarja na sklepe z dne 3. oktobra 2005, da bi sodelovanje z MKSJ, ki ne bi bilo dosledno v katerikoli fazi, vplivalo na celotni napredek pogajanj.

EU spodbuja Hrvaško, naj nadaljuje s procesom prilagajanja pravnemu redu Unije in njegovim učinkovitim izvajanjem in uveljavljanjem ter naj na splošno že pred pristopom oblikuje politike in instrumente, ki bodo čim bližje politikam in instrumentom EU.

EU ugotavlja, da Hrvaška v svojem stališču CONF-HR 6/10 sprejema pravni red Skupnosti iz poglavja 23, kakršen je bil v veljavi 1. januarja 2010, in da izjavlja, da bo do datuma pristopa k Evropski uniji pripravljena na njegovo izvajanje.

EU je seznanjena z različnimi sprejetimi ukrepi in predvidenimi načrti, ki so navedeni v stališču Hrvaške CONF-HR 6/10 in se nanašajo na vse vidike poglavja 23: Pravosodje in temeljne pravice. Ugotavlja, da si je treba še naprej prizadevati za dokončno oblikovanje zakonodajnega okvira na številnih področjih. Prav tako poudarja, da je pomembno, da Hrvaška vzpostavi evidenco izvajanja na vseh področjih in tako pokaže, da uvedene reforme prinašajo konkretne rezultate.

(i) Sodstvo

Neodvisnost

EU je seznanjena z informacijami o *neodvisnosti* sodstva in zlasti z ukrepi v zvezi z zaposlovanjem in usmerjanjem poklicne poti sodnikov in državnih tožilcev. EU poudarja, da je pomembno vzpostaviti izbirne postopke, ki temeljijo na enotnih, preglednih, objektivnih in nacionalno veljavnih merilih za zaposlovanje in imenovanje sodnikov in državnih tožilcev. Seznanjena je, da namerava Hrvaška v zvezi s tem nadalje spremeniti zadevno zakonodajo (ki vključuje zakon o državnem sodnem svetu, zakon o tožilstvu, zakon o pravni akademiji in zakon o sodiščih). Ugotavlja, da je treba okrepiti javno odgovornost sodstva in pomen preprečevanja političnih in drugih posegov v sodne postopke.

EU ugotavlja, da je oktobra 2010 predviden prvi vpis v državno šolo za sodnike in tožilce, prva imenovanja po zaključenem šolskem programu in izpitih pa so predvidena leta 2012. Spodbuja Hrvaško, naj zagotovi, da bodo pravočasno sprejeti vsi potrebni ukrepi, in poudarja poseben pomen popolnega in ustreznega izvajanja prehodnih določb za imenovanje sodnikov in tožilcev. V zvezi s tem bi morala Hrvaška pripraviti poročilo, ki bi dokazovalo, da imenovanja temeljijo na dosežkih brez političnega vpliva. Posebna pozornost bo namenjena delovanju državnega sodnega sveta in državnega tožilskega sveta ter njuni nadaljnji krepitvi. EU poziva Hrvaško, naj zagotovi sodno neodvisnost v zvezi z imenovanji na položaje predsednikov sodišč.

Nepriistranskost

EU je seznanjena z informacijami Hrvaške o *nepriistranskosti* sodstva, zlasti s kodeksom etike za sodnike in državne tožilce, sistemom disciplinskih postopkov in imuniteto članov sodstva. Prav tako ugotavlja in poudarja, kako pomembni so hrvaški načrti za reformo postopka imenovanja članov državnega sodnega sveta in državnega tožilskega sveta, za odpravo političnega vpliva na delo teh organov in ukinitvev petletnega poskusnega obdobja za sodnike. Hrvaško poziva, naj EU redno obvešča o sprejetih in načrtovanih ukrepih v zvezi s tem. EU v tem okviru poudarja pomen preglednega postopka za izvolitev strokovnih članov teh organov s strani drugih članov. Zlasti poudarja pomen zagotovitve učinkovitih in preglednih disciplinskih postopkov. EU poziva Hrvaško, naj poveča zmogljivosti državnega sodnega sveta in državnega tožilskega sveta pri opravljanju njunih ključnih nalog, zlasti pri imenovanju, usposabljanju, napredovanju in discipliniranju sodnih uradnikov, ter zagotovi zadostno nepristranskost in odgovornost teh organov. Prav tako poziva Hrvaško, naj zagotovi dosledno uporabo etičnega kodeksa in izboljša učinkovitost sistema za prijavo premoženja sodnikov in tožilcev, vključno s sistematičnim preverjanjem točnosti. EU poudarja, da je pomembno, da Hrvaška izkaže rezultate na teh področjih. Hrvaško poziva, naj izboljša objavo končnih sodnih odločb in dostop do njih, in sicer zaradi razvoja sodne prakse ter doslednega delovanja sodstva zaradi seznanjanja širše javnosti.

Strokovnost in usposobljenost

EU je seznanjena z informacijami o *strokovnosti in usposobljenosti* sodstva, zlasti z ukrepi v zvezi z ustanovitvijo pravne akademije, vključno z njenim novim neodvisnim statusom ter načrti za povečanje njenih zmogljivosti in za zagotovitev stalnih prostorov zanjo. EU poziva Hrvaško, naj v praksi zagotovi neodvisnost pravne akademije, izboljša zagotavljanje začetnega usposabljanja in usposabljanja na delu, vključno z zadevami v zvezi s pravom EU, in okrepi ustrezne institucije za usposabljanje, tudi s povečanjem števila zaposlenih, in zagotovi, da bo načrtovana državna šola za sodne uradnike učinkovito opravljala svojo vlogo.

Učinkovitost

EU je seznanjena z informacijami o *učinkovitosti* sodstva in zlasti z zmanjšanjem sodnih zaostankov, racionalizacijo mreže sodišč, uvedbo računalniških sistemov, načrti za reformo postopka izvršbe in uvedbo sistema javnih sodnih izvršiteljev. EU ugotavlja, da sodni zaostanki, zlasti pri starih zadevah, ostajajo veliki in da dolžina postopkov še vedno predstavlja težavo. Hrvaško poziva, naj si še naprej prizadeva za znatno zmanjšanje sodnih zaostankov na vseh vrstah sodišč in naj vzpostavi enoten celovit sistem za statistično spremljanje obravnave zadev na vseh sodiščih in v uradih državnih tožilcev, s katerim bo med drugim zagotovljeno ustrezno spremljanje povprečne dolžine postopkov za različne kategorije primerov. EU poudarja, da je pomembno, da se sodiščem zagotovijo zadostna sredstva za opravljanje njihovih nalog in poziva Hrvaško, naj si še bolj in pospešeno prizadeva za funkcionalno in fizično združitev občinskih sodišč in sodišč za prekrške ter tožilstev, ter sprejme jasno opredeljen načrt za racionalizacijo okrožnih in trgovinskih sodišč.

EU poziva Hrvaško, naj še pred uvedbo načrtovanega novega sistema izvršb zagotovi dejanske izboljšave pri izvrševanju sodnih odločb. Poudarja, da je pomembno, da se čimprej izvede reforma sistema upravnega sodstva. EU je seznanjena s hrvaškimi načrti glede alternativnega reševanja sporov in spodbuja Hrvaško, naj zagotovi ustrezno uporabo alternativnega reševanja sporov ter tako pripomore k večji učinkovitosti sodstva. Večjo pozornost bi bilo treba nameniti izvensodnim mediacijam in zagotavljanju, da mediacije na sodišču ne veljajo za nespodbudne, kar zadeva kazalnike učinkovitosti sodnikov. EU izpostavlja pomen nadaljnjih izboljšav sistema sodnega nadzora, vključno s povečanjem števila zaposlenih, ter večjo preglednost pri nadzoru tožilstev. EU spodbuja Hrvaško, naj zagotovi sprejetje potrebnih predpisov in usposabljanje ter zaključi priprave za dosledno izvajanje novih določb zakonika o kazenskem postopku v zvezi s spremembami sodnih preiskav in prenosa pristojnosti na državnega tožilca.

Vojni zločini

EU je seznanjena z informacijami Hrvaške o izvajanju nacionalnih preiskav in sojenj v zvezi z vojnimi zločini. Poudarja, da je na tem področju pomemben nadaljnji napredek ne samo v korist pravosodja na Hrvaškem, ampak tudi za spodbujanje sprave na Hrvaškem in v regiji. V tem okviru EU prav tako spodbuja Hrvaško, naj še naprej obravnava vprašanje prijavljenih pogrešanih oseb v konfliktu v 90. letih prejšnjega stoletja. Izpostavlja, da je treba odpraviti nekaznovanost mnogih zločinov iz 90. let prejšnjega stoletja, ki so neraziskani in nepreganjani, ter nasprotovanje preiskovanju in pregonu določenih zločinov na lokalni ravni. V zvezi s tem EU spodbuja Hrvaško, naj učinkovito uporabi preiskovalne vire za preiskovanje najhujših in posebej občutljivih zadev ter v celoti in ustrezno izkoristi možnost prenosa primerov z lokalnih sodišč na posebna sodišča za vojne zločine.

EU tudi poziva Hrvaško, naj odpravi pristranskost v zvezi z vojnimi zločini in zagotovi, da bodo organi pregona in sodišča nepristransko obravnavali zadeve, in sicer tudi z določitvijo prednostnih preiskav in uporabo enotnega standarda kazenske odgovornosti. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti enotni uporabi standardov za kazenski pregon v sojenjih v zvezi z vojnimi zločini s strani sodstva in odpravi neskladij v obtožnicah in sodbah sodišč v podobnih primerih. EU poziva Hrvaško, naj tožencem zagotovi sistematično dodelitev ustreznega zagovornika, ki ga imenuje sodišče, ter uporabo zadostnih ukrepov za zaščito prič.

EU prav tako poziva Hrvaško, naj izvede akcijski načrt za pregled sodnih odločb, izdanih v nenavzočnosti, vključno z izvajanjem novih določb zakonika o kazenskem postopku o obnovi postopkov in uporabi drugih pravnih sredstev, kot je zaščita zakonitosti, ter s tem zagotovi, da se vse zahteve za obnovo postopka in vsa ponovna sojenja obravnavajo ustrezno in nepristransko. EU je seznanjena z delom Hrvaške v zvezi z zbirko podatkov o vseh vojnih zločinih. Poziva Hrvaško, naj dopolni to zbirko in zagotovi, da bo predstavljala učinkovito in operativno orodje, tudi na regionalni ravni, ki bo pripomoglo k pregonu vojnih zločinov.

Reforma pravosodja

EU je seznanjena z informacijami Hrvaške v zvezi s postopkom *reformе pravosodja* in zlasti s hrvaško zavezanostjo celovitemu izvajanju akcijskega načrta za strategijo reforme pravosodja iz junija 2008 ter načrtovano posodobitvijo tega dokumenta. Poudarja, da je pomembno, da Hrvaška posodobi strategijo reforme pravosodja in njen akcijski načrt ter doseže konkretne rezultate pri njunem učinkovitem izvajanju, vključno z zagotovitvijo zadostne institucionalne zmogljivosti za upravljanje pravosodnih reform, tudi s pozakonodajnim nadzorom. Hrvaško spodbuja, naj čimprej nadaljuje potekajoči postopek notranje reorganizacije ministrstva za pravosodje ter zagotovi dovolj osebja predvsem na ključnih področjih reforme in učinkovito usklajevanje vseh sodelujočih organov. EU poudarja, da so pomembne pravočasne priprave na uporabo Evropskega socialnega sklada in zlasti operativnega programa za razvoj institucionalnih zmogljivosti v zvezi z reformo pravosodja in ukrepi za boj proti korupciji.

(ii) Boj proti korupciji

Politika in nacionalne institucije

EU je seznanjena z informacijami Hrvaške v zvezi z institucionalno ureditvijo za usklajevanje, izvajanje in spremljanje prizadevanj v boju proti korupciji, vključno z nedavnim povišanjem komisije za boj proti korupciji, ki ji zdaj predseduje predsednik vlade. Poudarja pomen stalnega spremljanja odgovornosti in učinkovitosti pravosodnega in upravnega sistema pri preprečevanju organiziranega kriminala in korupcije na visoki ravni.

EU poudarja, da je pomembno, da Hrvaška izvaja nacionalno strategijo in akcijski načrt za boj proti korupciji ter zagotavlja pravno in institucionalno stabilnost protikorupcijskega okvira. Hrvaška bi morala zlasti zagotoviti učinkovit institucionalni mehanizem usklajevanja za izvajanje in spremljanje prizadevanj v boju proti korupciji ter nadalje okrepiti strukturo usklajevanja ministrstva za pravosodje in izboljšati zmogljivosti in učinkovitost ministrstva za upravo glede na njegove široke pristojnosti v okviru strategije in akcijskega načrta za boj proti korupciji.

EU je prav tako seznanjena z vse dejavnejšo vlogo nacionalnega sveta za spremljanje strategije za boj proti korupciji. Spodbuja nadaljevanje tega dejavnega pristopa pri spremljanju izvajanja strategije, in sicer tudi s predložitvijo korektivnih ukrepov za strategijo in akcijski načrt ter uvedbo rednih javnih razprav o korupciji. EU prav tako spodbuja hrvaško vlado, naj izvaja redne dejavnosti za ozaveščanje o obstoju, vzrokih in resnosti korupcije ter nevarnosti, ki jo predstavlja, vanje pa naj bodo usklajeno vključene zadevne institucije in civilna družba.

EU je seznanjena s predvideno hrvaško oceno učinka strategije za boj proti korupciji ter načrtovano posodobitvijo te strategije in z njo povezanega akcijskega načrta, s katero se bo večjo pozornost namenilo preprečevalnim ukrepom, kot so reševanje navzkrižja interesov, večanje integritete in preglednosti v državni upravi ter izboljšanje zakonodaje o financiranju političnih strank. Izpostavlja pomen zanesljivih statističnih podatkov in zagotavljanja zmogljivosti za oblikovanje ocene učinka politik. EU poudarja pomen učinkovitega izvajanja teh ukrepov na nacionalni in lokalni ravni kakor tudi akcijskega načrta za boj proti korupciji v podjetjih v državni lasti, zlasti da bi zmanjšali politični vpliv in izboljšali neodvisno spremljanje in nadzor.

Domači pravni okvir

EU je seznanjena s predloženimi informacijami o domačem pravnem protikorupcijskem okviru na Hrvaškem. Hrvaško spodbuja, naj ta okvir še naprej izboljšuje, da bi povečala njegovo učinkovitost. EU zlasti spodbuja Hrvaško, naj v celoti pregleda in izboljša veljavno zakonodajo o financiranju političnih strank; med drugim naj razširi njeno področje uporabe na predvolilne kampanje ter izboljša preglednost in neodvisen nadzor. EU spodbuja Hrvaško, naj v celoti upošteva nedavna priporočila GRECO v zvezi s tem.

EU prav tako spodbuja nadaljnje zakonodajno usklajevanje zakona o uradu za preprečevanju korupcije in organiziranega kriminala (USKOK), vključno glede njegove trenutno omejene pristojnosti za primere davčnih goljufij. EU je prav tako seznanjena s pomanjkljivostmi pravnega okvira za obravnavo gospodarskih in finančnih kaznivih dejanj. Hrvaško poziva, naj sprejme ukrepe za boj proti korupciji v zasebnem sektorju, v celoti izkoristi možnost za pregon pravnih oseb zaradi korupcije, pregon primerov pranja denarja na samostojni podlagi in pregon kršitev člena 300 kazenskega zakonika (če kaznivega dejanja kljub vednosti ne prijavi).

EU je seznanjena s predloženimi informacijami o členu 82 zakona o kazenskem postopku in poziva Hrvaško, naj vzpostavi ustrezne institucionalne dogovore za pravilno upravljanje lastnine, zaplenjene v kazenskih postopkih.

EU poudarja pomen boljše preglednosti, učinkovitosti in integritete v javni upravi kot enega stebra protikorupcijskega okvira. V tej zvezi poziva Hrvaško, naj izvede konkretne protikorupcijske ukrepe, zagotovi stalno usposabljanje osebja ter sprejme, spremeni in izvede zakone, ki so potrebni za polno uporabo zakona o splošnem upravnem postopku, tako da se zagotovijo preglednost, objektivnost, jasnost, učinkovitost in pravna varnost. EU prav tako poziva Hrvaško, naj izboljša dostop do zakonov in praks o informiranju, tako da se doseže večja preglednost, izboljša izvajanje sistema etike in integritete v javni upravi ter zagotovi izvajanje protikorupcijskih akcijskih načrtov v podjetjih v državni lasti. Prav tako poudarja pomen depolitizacijskih ukrepov v državni upravi in dokončanja pravne podlage za oblikovanje profesionalne državne službe z vzpostavitvijo novega plačnega sistema, da se zagotovijo napredovanje na podlagi dosežkov, mehanizmi napredovanja in zadržanje usposobljenega osebja ter se s tem zmanjša nevarnost korupcije.

EU poudarja pomen pomembnih izboljšav pri obravnavi primerov navzkrižja interesov in poziva Hrvaško, naj uvede ustrezen sistem za zaščito pred navzkrižjem interesov in njihovo sankcioniranje na vseh ravneh ter doseže napredek pri izvajanju, med drugim z večjo profesionalno in upravno podporo, ki je na razpolago komisiji za navzkrižje interesov, da se zagotovi njeno učinkovito delovanje, izdajanjem pisnih razlagalnih smernic in usposabljanjem javnih uslužbencev o navzkrižju interesov v vseh zadevnih državnih organih, s čimer se zagotovi, da se s temi smernicami (etični kodeks/kodeks ravnanja) proaktivno seznani osebje. EU prav tako poziva Hrvaško, naj uvede ustrezen sistem za spremljanje in preverjanje prijav premoženja javnih uslužbencev in sodnikov, vključno z odvračilnimi sankcijami za neupoštevanje.

Mednarodni pravni okvir in institucije

EU ugotavlja, da se je Hrvaška pridružila vsem ustreznim mednarodnim pravnim instrumentom s tega področja. Hrvaško spodbuja, naj izvaja te pravne instrumente in sprejme protikorupcijske politike ter ukrepe za uresničevanje večdisciplinarnega pristopa. EU je seznanjena z informacijami, ki jih je Hrvaška predložila glede vzpostavitve t. i. vertikalnega sistema USKOK na Hrvaškem, ki ga sestavljajo USKOK, PNUSKOK in specializirane protikorupcijske zbornice na okrožnih sodiščih v Zagrebu, Splitu, Osijeku in Reki. EU ugotavlja, da je izvajanje teh nedavno uvedenih institucionalnih dogovorov v zgodnji fazi. Prav tako ugotavlja, da imajo protikorupcijske zbornice le na sodiščih prve stopnje. V tem okviru EU poudarja, da je pomembno, da Hrvaška doseže napredek glede učinkovitosti preiskav, pregona in sodnih odločb pri zadevah, ki so povezane z organiziranim kriminalom in korupcijo, ne glede na raven, vključno z ranljivimi sektorji, kot so javna naročila. EU poziva Hrvaško, naj zagotovi, da USKOK, policija in sodišča učinkovito in uspešno obravnavajo zadeve s področja organiziranega kriminala, vključno z boljšim sodelovanjem med agencijami, zlasti med organi pregona ter na področju finančnega sodelovanja in ravnanja s podatki, ter oblikovanjem in izvajanjem memorandumov o soglasju in protokolov o sodelovanju. Prav tako spodbuja Hrvaško, da izboljša mednarodno sodelovanje, zlasti glede organiziranega kriminala, med drugim z izmenjavo informacij na podlagi mednarodnih konvencij.

EU poziva Hrvaško, naj še okrepi zmogljivosti USKOK, tudi zaradi njegove večje odgovornosti na podlagi zakona o kazenskem postopku. Poziva jo tudi, naj USKOK, PNUSKOK in drugim protikorupcijskim organom zagotovi neodvisnost, ki jo ti organi potrebujejo za učinkovito izvajanje svojih nalog in za delovanje brez nedopustnih pritiskov. EU poudarja, da morajo biti preiskave dovolj široke, da se zagotovi preučitev vseh uresničljivih poti, in svari pred omejevanjem preiskav, zlasti tistih o politični korupciji, zaradi hitrejših rezultatov. EU ugotavlja, da tožilstvo opusti dve tretjini korupcijskih zadev ter Hrvaško poziva, naj zagotovi večjo preglednost in nadzor teh opustitev.

EU prav tako poudarja pomen zagotovitve zadostnih človeških in tehničnih virov za policijo ter izboljšane učinkovitosti policije, vključno z depolitizacijo, večjo strokovnostjo in imenovanji na podlagi dosežkov, krepitevijo specializiranega strokovnega znanja, zlasti o finančnih kaznivih dejanjih, ter boljšega sodelovanja med PNUSKOK, davčno upravo, carino in policijo (tudi finančno policijo). Hrvaško poziva, naj dodeli zadostne vire za okrepitev štirih regionalnih uradov PNUSKOK.

EU poziva Hrvaško, naj poveča zmogljivost sodišč za obravnavo zadev s področja korupcije in organiziranega kriminala, vključno v smislu človeških virov in logistike, ter zagotovi uporabo odvračilnih sankcij. Hrvaško vabi, naj uvede prednostne roke za objavo pisnih utemeljitev obsodb.

EU poziva Hrvaško, naj zagotovi ustrezno statistiko, kar bo omogočilo učinkovito spremljanje obravnave zadev v vseh fazah preiskovalnega/sodnega postopka.

(iii) Temeljne pravice

Splošno

EU je seznanjena z informacijami, ki jih je Hrvaška predložila v zvezi s temeljnimi pravicami. Hrvaško poziva, naj nadaljuje delo v zvezi z izboljšanjem stanja na področju človekovih pravic, zlasti kar zadeva nediskriminacijo, postopkovne zaščitne ukrepe, pravice pripadnikov manjšin in kulturne pravice ter varstvo osebnih podatkov, ter sprejme ukrepe proti rasizmu in ksenofobiji.

Človekove pravice

EU je seznanjena z informacijami o človekovih pravicah, ki jih je predložila Hrvaška. Zlasti se seznanja z načrti Hrvaške glede *razmer v zaporih*, predvsem s predvidenim povečanjem zmogljivosti zaporov. EU spodbuja Hrvaško, da si prizadeva za to, pa tudi za druge ukrepe za zmanjšanje prenatrpanosti zaporov, vključno s polnim izvajanjem novega sistema pogojnih odpustov v skladu z zakonom o pogojnem odpustu iz januarja 2010. Poudarja, da so pogoji pridržanja eden najpomembnejših dejavnikov za krepitev medsebojnega zaupanja v posamezne pravne sisteme. Kar zadeva *svoboda izražanja*, EU poziva Hrvaško, naj izvaja načrte na tem področju in zagotovi izpolnitev standardov EU. EU poudarja, da sodijo svoboda izražanja kakor tudi svoboda tiska in svoboda zbiranja med temeljne vrednote EU. Hrvaško poziva, naj posebno pozornost nameni preiskavi in pregonu primerov ustrahovanja in nasilja nad novinarji, zlasti tistimi, ki preiskujejo zadeve na področju korupcije in organiziranega kriminala. Poleg tega EU poziva Hrvaško, naj zagotovi, da se uredniki in novinarji ne soočajo s političnim pritiskom, bodisi na nacionalni ali lokalni ravni.

Kar zadeva *nediskriminacijo in zločine iz sovraštva*, EU poudarja pomen polnega izvajanja zadevne zakonodaje in zagotovitve, da organi pregona učinkovito obravnavajo primere. EU poziva Hrvaško, naj sprejme ukrepe za okrepitev položaja urada varuha človekovih pravic kot centralnega organa, ki je odgovoren za izvajanje protidiskriminacijskega zakona, vključno z razpoložljivostjo ustreznih proračunskih sredstev. EU se prav tako seznanja s pomenom ustreznega nadaljnjega ukrepanja na podlagi priporočil varuha človekovih pravic.

EU spodbuja Hrvaško, naj še naprej izvaja nacionalne načrte o otrokovih pravicah, pravicah žensk in v zvezi z invalidi, da se zagotovi ustrezna obravnava preostalih pomanjkljivosti ter okrepijo človeški viri in finančna zmogljivost urada za človekove pravice in varuhov otrok, žensk in invalidov.

Postopkovna jamstva

EU je seznanjena z informacijami o postopkovnih jamstvih, ki jih je predložila Hrvaška. Ugotavlja, da Evropsko sodišče za človekove pravice na Hrvaškem še naprej odkriva kršitve v zvezi s pravico do poštenega sojenja in dolžino postopka, vključno s postopkom izvršbe, iz člena 6 konvencije. EU poziva Hrvaško, naj sprejme vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da so v domačem pravnem sistemu na voljo učinkovita pravna sredstva za preprečevanje nepotrebnih zamud v sodnih postopkih. Kar zadeva *pravico do poštenega sojenja* in dostopa do sodnega varstva, EU poudarja pomen boljšega izvajanja zakona o pravni pomoči, vključno prek poenostavljenih postopkov uporabe in zmanjšanja razlike med pravno pomočjo in običajnimi odvetniškimi tarifami. Poleg tega EU poziva Hrvaško, naj zagotovi ustrezno spremljanje izvajanja sistema pravne pomoči in po potrebi uporabi korektivne ukrepe.

Prav tako je seznanjena s hrvaškimi načrti za reformo upravnega sodstva, ki temelji na zakonu o upravnih sporih, vključno z vzpostavitvijo dvotirnega sistema upravnih sodišč in določitvijo upravnega sodišča za sodišče s polno jurisdikcijo v smislu člena 6 EKČP in člena 47 listine o temeljnih pravicah. V zvezi s tem EU poudarja tudi pomen celovitejše upravne reforme, med drugim s polnim izvajanjem zakona o splošnem upravnem postopku.

Spoštovanje in varstvo manjšin, kulturne pravice

EU je seznanjena z informacijami, ki jih je Hrvaška predložila o ukrepih, namenjenih *varstvu manjšin*, vključno z akcijskim načrtom za izvajanje ustavnega zakona o pravicah narodnostnih manjšin.

EU poudarja, da mora Hrvaška sprejeti ukrepe za nadaljnje izboljšanje varstva manjšin, zlasti srbske in romske manjšine, ki se še zlasti soočata s težavami. EU poziva Hrvaško, naj izboljša izvajanje ustavnega zakona o pravicah narodnostnih manjšin, zlasti da bi se odpravila prenizka zastopanost manjšin v državni upravi, sodstvu in policiji. V tem okviru naj Hrvaška redno posreduje informacije o izvajanju načrtov zaposlovanja, ki jih usklajuje ministrstvo za javno upravo, ter zagotovi, da se dosežejo konkretni rezultati, vključno prek boljšega spremljanja njihovega izvajanja. EU je seznanjena s predloženimi informacijami o svetih za narodnostne manjšine, tudi na lokalni ravni. V tej zvezi poziva Hrvaško, naj še naprej sprejema ukrepe za zagotovitev učinkovitega delovanja teh svetov, vključno s proračunsko neodvisnostjo lokalnih svetov za narodnostne manjšine.

EU prav tako poziva Hrvaško, naj širše obravnava diskriminacijo manjšin, tudi s sprejetjem strategije za odpravo diskriminacije manjšin v javnem sektorju, kar ustavni zakon o pravicah narodnostnih manjšin ne zajema. Prav tako je treba nameniti pozornost dostopu članov manjšinskih skupnosti do socialnih pravic. EU spodbuja Hrvaško, naj nadaljuje z dejavnostmi ozaveščanja pripadnikov narodnostnih manjšin o pravicah, ki jim pripadajo, in sprejme ukrepe za okrepitev zaupanja članov manjšinskih skupnosti v vladno manjšinsko politiko, tudi prek večje preglednosti in dialoga. EU poziva Hrvaško, naj še naprej izvaja svojo strategijo in akcijski načrt za varstvo in vključevanje Romov, zlasti kar zadeva zaposlovanje, izobraževanje in nastanitev, ter zagotovi razpoložljivost potrebnih sredstev.

EU poudarja pomen rešitve preostalih vprašanj v zvezi z *begunci*, ki izhajajo iz konflikta v 90. letih 20. stoletja. V tej zvezi poudarja, da je treba še izboljšati okoliščine za ponovno družbeno in gospodarsko vključevanje povratnikov in olajšati sprejemanje povratnikov v skupnostih, kamor so se vrnili.

EU prav tako poziva k celovitemu izvajanju hrvaškega akcijskega načrta v zvezi s programom za nastanitev beguncev in nekdanjih imetnikov najemniških pravic, ki se želijo vrniti na Hrvaško, vključno z izpolnitvijo ciljev za leti 2008 in 2009 za zagotovitev namestitve v območjih posebnega državnega interesa in izven njih. EU poziva Hrvaško, naj doseže pomemben napredek pri zagotavljanju nastanitve vsem drugim uspešnim prosilcem za nastanitev na podlagi ustrezno utemeljenega načrta. Hrvaško poziva, naj pri obravnavi primerov stanovanj, ki so ostala prazna, postopa previdno, ter poudarja, da bi morale vse ponovne dodelitve potekati na podlagi uporabe dogovorjenih jasnih in poštenih meril, po potrebi vključno s tesnim sodelovanjem z UNHCR. EU poziva Hrvaško, naj pospeši obravnavo pritožb na zavrnjene zahteve za prenovi stanovanjskih objektov, odpravi zamude pri obstoječih pritožbah in doseže velik napredek pri prenovi preostalih nepremičnin.

EU poudarja pomen stalnega napredka pri *konvalidaciji* sklepov in posameznih zakonov o pokojninskih in drugih pravicah. Hrvaško poziva, naj pospešeno obravnava zahteve in sprejme zadostne ukrepe spremljanja in popravne ukrepe, da se zagotovi, da lokalni pokojninski uradi enotno uporabljajo objektivna merila.

EU poudarja, da mora Hrvaška izboljšati natančnost njenega statističnega spremljanja vseh vidikov postopka vračanja beguncev.

Glede na pomembno regionalno razsežnost begunskih vprašanj in hrvaško zavezanost dobrososedskim odnosom, EU poziva Hrvaško, naj se dejavno vključuje v regionalne procese, namenjene odpravi preostalih vprašanj glede vračanja beguncev, vključno z izgubljenimi stanovanjskimi in najemniškimi pravicami.

Ukrepi proti rasizmu in ksenofobiji

EU poziva Hrvaško, naj izvede ukrepe za večjo strpnost v družbi in spravo etničnih skupin. Hrvaška mora zlasti spodbujati strpnost do srbske manjšine in sprejeti ustrezne ukrepe za zaščito tistih, ki so še vedno lahko žrtve groženj oziroma dejanj diskriminacije, sovražnosti ali nasilja. Hrvaška bi morala sprejeti ukrepe proti rasizmu in ksenofobiji, vključno z ozaveščanjem javnosti, izobraževanjem, tudi s pregledom vloge šolskih ustanov, medijev in ustreznim odzivom na rasistične incidente na politični ravni in ravni kazenskega pregona. EU jo poziva, naj odpravi pomanjkljivosti v veljavnem pravnem okviru, vključno s preučitvijo možnosti za spremembo zakona o prekrških, da se uvede prekršek kršitev javnega reda in miru iz rasnih, etničnih, verskih ali drugih razlogov.

Varstvo osebnih podatkov

EU je seznanjena s hrvaško zavezo, da bo svojo zakonodajo uskladila s pravnim redom EU o varstvu osebnih podatkov. V zvezi s tem Hrvaško poziva, naj izboljša zmogljivosti organa za varstvo podatkov za opravljanje dejavnosti nadzora.

(iv) Pravice državljanov EU

Pravica voliti in biti voljen na občinskih volitvah

EU ugotavlja, da je Hrvaška do konca leta 2010 odločena sprejeti zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah članov predstavniških teles lokalne in regionalne samouprave ter uvesti spremembe k ustreznim ustavnim določbam o uresničevanju aktivnih in pasivnih volilnih pravic na lokalnih volitvah na Hrvaškem za državljane EU, ki prebivajo na Hrvaškem.

Pravica do prostega gibanja in prebivanja

EU je seznanjena s prizadevanji Hrvaške za spremembo zakona o tujcih, na podlagi katerih naj bi zakonske določbe v celoti uskladila z Direktivo 2004/38/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ter njenimi prizadevanji, da javnim uslužbencem zagotovi potrebno usposabljanje za uporabo teh določb.

Diplomatska in konzularna zaščita

EU je seznanjena z zavezo Hrvaške, da v letu 2011 spremeni in dopolni zakon o zunanjih zadevah in sprejme ustrezne izvedbene predpise, ki bodo omogočili Hrvaški, da državljanom EU zagotovi zaščito v skladu s Sklepom predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, z dne 19. decembra 1995 o zaščiti državljanov Evropske unije s strani diplomatskih in konzularnih predstavništev (95/553/ES), ter uporabo sklepa predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, z dne 25. junija 1996 o potni listini za vrnitev (96/409/SZVP).

* * *

Glede na trenutno stanje pripravljenosti Hrvaške in pod pogojem, da se bo še naprej uspešno prilagajala pravnemu redu Skupnosti iz poglavja o pravosodju in temeljnih pravicah, zlasti kar zadeva prej navedena vprašanja, EU ugotavlja, da se to poglavje lahko začasno zapre šele potem, ko se bo EU strinjala, da so izpolnjena naslednja merila:

Pravosodje

Hrvaška posodobi svojo strategijo in akcijski načrt za reformo pravosodja in zagotovi učinkovito izvajanje. Zlasti:

- Hrvaška zagotovi zadostno institucionalno zmogljivost za upravljanje pravosodnih reform, vključno s pozakonodajnim nadzorom.

Hrvaška okrepi neodvisnost, odgovornost, nepristranskost in strokovnost sodstva. Zlasti:

- Hrvaška doseže konkretne rezultate pri zaposlovanju in imenovanju sodnikov, državnih tožilcev in predsednikov sodišč z uporabo enotnih, preglednih, objektivnih in nacionalno veljavnih in uzakonjenih meril, poleg tega pa mora začeti z delovanjem državna šola za sodnike in tožilce;
- Hrvaška preoblikuje in okrepi državni sodni svet in državni tožilski svet (med drugim z izvolitvijo članov s strani drugih strokovnih članov), da lahko ta organa svoje ključne naloge izvajata strokovno, nepristransko in brez političnega ter kakršnega koli drugega vpliva, zlasti kar zadeva imenovanje, usmerjanje poklicne poti in discipliniranje sodnikov in tožilcev.

Hrvaška izboljša učinkovitost sodstva. Zlasti:

- Hrvaška bistveno zmanjša sodne zaostanke, zlasti kar zadeva stare civilne in kazenske zadeve ter izvrševanje odločb, in izvaja ustrezne pravne in organizacijske ukrepe za preprečitev nepotrebnih zamud v sodnih zadevah, vključno z uvedbo novih metod izvrševanja za zagotovitev, da se sodne odločbe izvršijo v razumnem času, boljšo uporabo mehanizmov za alternativno reševanje sporov, vključno z njihovo poenostavitvijo, in spremljanjem izvajanja novih zakonikov o kazenskem in civilnem postopku;

- Hrvaška doseže napredek na področju fizične infrastrukture in informatizacije sodišč, uvedbe sistema vodenja zadev, zlasti celovitega sistema vodenja zadev (Integrated Case Management System – ICMS), vzpostavitve enotnega statističnega sistema za spremljanje vseh vrst zadev, ki jih obravnavajo vsa sodišča in tožilstva, ter uvedba naključnega dodeljevanja zadev na vseh sodiščih;
- Hrvaška nadaljuje z racionalizacijo občinskih sodišč in sodišč za prekrške, s čimer naj bi zagotovila učinkovito delovanje združenih sodišč, ter jasno določa dolgoročna logistična in finančna sredstva za zaključek postopka racionalizacije sodišč; Hrvaška sprejme jasno opredeljen načrt za racionalizacijo okrožnih in trgovinskih sodišč.

Hrvaška izboljša obravnavo domačih zadev, povezanih z vojnimi zločini. Zlasti:

- Hrvaški organi kazenskega pregona in sodišča dosežejo napredek glede nepristranske obravnave vojnih zločinov, država pa sprejme učinkovite ukrepe za obravnavo vprašanj nekaznovanja, zlasti v zvezi z zagotovitvijo ustrezne preiskave in pregona zločinov, v zvezi s katerimi do sedaj še ni potekala preiskava ali bil izvršen pregon, vključno s sprejetjem in izvajanjem jasne strategije za premostitev med drugim regionalnih razlik v državi ter nenehnim delovanjem na bilateralni in regionalni ravni;
- Hrvaška izvaja akcijski načrt za pregled sodnih odločb, izdanih v nenavzočnosti, in nove določbe iz zakonika o kazenskem postopku v zvezi z obnovo postopkov in uporabo drugih pravnih sredstev, kot je zaščita zakonitosti, ter zagotovi, da vsi zadevni sodni organi zahteve za obnovo postopka in ponovna sojenja obravnavajo ustrezno in nepristransko.

Boj proti korupciji

Hrvaška doseže pomembne rezultate, ki so posledica uspešnih, učinkovitih in nepristranskih preiskav, pregona in sodnih odločb pri zadevah, ki so povezane z organiziranim kriminalom in korupcijo, na vseh ravneh, vključno s korupcijo na visoki ravni, in občutljivimi sektorji, kot so javna naročila. Zlasti:

- Hrvaška dodatno okrepi operativno zmogljivost USKOK, med drugim z razširitvijo njegovih pooblastil na področje davčnih goljufij, povezanih z kaznivimi dejanji organiziranega kriminala in korupcije, izboljšanjem finančnega strokovnega znanja in zagotovitvijo zadostnega usposabljanja ter sredstev glede na novo vlogo, ki jo bo urad imel v obtožnem sistemu, vzpostavljenem julija 2009;
- Hrvaška sprejme ukrepe za izboljšanje učinkovitosti in neodvisnosti policije, vključno z depolitizacijo, večjo strokovnostjo in krepitevijo specializiranega strokovnega znanja, zlasti o finančnih kaznivih dejanjih, ter za boljše sodelovanje z drugimi organi, partnerji iz finančnega sektorja in mednarodnimi partnerji; Hrvaška učinkovito in dosledno uporablja določbe o zaplembi iz člena 82 zakona o kazenskem postopku in določi jasno odgovornost in pravila za pravilno upravljanje lastnine, zaplenjene v kazenskih postopkih.
- Hrvaška poveča zmogljivost sodišč za ustrezno obravnavo zadev, med drugim tudi v smislu človeških virov in logistike.

Hrvaška doseže napredek pri krepitvi preprečevalnih ukrepov v boju proti korupciji in navzkrižju interesov. Zlasti:

- Hrvaška izboljša preglednost in integriteto v javni upravi in podjetjih v državni lasti, med drugim z izboljšanjem zakonodaje o dostopu do informacij in njenim izvajanjem, s sprejetjem, spremembo in izvajanjem zakonodaje, potrebne za polno uporabo zakona o splošnem upravnem postopku, z izvajanjem protikorupcijskih akcijskih načrtov v podjetjih v državni lasti in s stalnim usposabljanjem osebja;

- Hrvaška spremeni veljavno zakonodajo o financiranju političnih strank, da se njeno področje uporabe med drugim razširi na predvolilne kampanje ter izboljša preglednost in neodvisen nadzor;
- Hrvaška zagotovi uvedbo učinkovite zakonodaje in sistemov za zaščito pred navzkrižjem interesov in njihovo sankcioniranje na vseh ravneh državne/javne uprave ter za spremljanje in preverjanje prijav premoženja javnih uslužbencev in sodnikov, vključno z odvračilnimi sankcijami za neupoštevanje. Prav tako zagotovi vzpostavitev učinkovitih sistemov, ki omogočajo in podpirajo obveščanje o korupciji in nepravilnostih v javnih institucijah.

Temeljne pravice

Hrvaška okrepi varstvo manjšin, med drugim z učinkovitim izvajanjem ustavnega zakona o pravicah narodnostnih manjšin. Zlasti:

- Hrvaška sprejme ukrepe za zagotovitev dejanskih izboljšav glede ravni zaposlenosti narodnostnih manjšin v organih državne uprave ter organih lokalne in regionalne samouprave, v policiji in sodstvu, ter uvede učinkovit sistem statističnega spremljanja, med drugim s sprejetjem, izvajanjem in spremljanjem zaposlitvenih načrtov v vseh ustreznih organih;
- Hrvaška izvede obsežno študijo v zvezi s prenizko zastopanostjo manjšin v širšem javnem sektorju, kar ustavni zakon o pravicah narodnostnih manjšin ne zajema, in sprejme načrt za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti;
- Hrvaška sprejme ukrepe za doseglo sprave in večje strpnosti med prebivalci, med drugim z izobraževanjem in preučitvijo vloge šolanja, s pomočjo medijev in z ustreznim odzivom na rasistično in ksenofobično vedenje, tako na politični ravni kot na ravni kazenskega pregona.

Hrvaška reši preostala vprašanja v zvezi z vračanjem beguncev. Zlasti:

- Hrvaška v celoti izvaja akcijski načrt v zvezi s programom za nastanitev beguncev in nekdanjih imetnikov najemniških pravic, ki se želijo vrniti v Hrvaško, vključno z izpolnitvijo ciljev za leti 2008 in 2009 za zagotovitev namestitve v območjih posebnega državnega interesa in izven njih; Hrvaška doseže pomemben napredek pri zagotavljanju nastanitve vsem drugim uspešnim prosilcem za nastanitev na podlagi ustrezno utemeljenega načrta;
- Hrvaška pospeši obravnavo pritožb na zavrnjene zahtevke za prenovo stanovanjskih objektov, odpravi zamude pri obstoječih pritožbah in doseže bistven napredek pri prenovi preostalih nepremičnin.

Hrvaška izboljša varstvo človekovih pravic. Zlasti:

- Hrvaška izboljša dostop do sodnega varstva, med drugim s sprejetjem ukrepov, potrebnih za zagotovitev, da bo ob pristopu upravno sodišče veljalo za sodišče s polno jurisdikcijo v smislu člena 6 EKČP in člena 47 listine o temeljnih pravicah, tako po zakonu kot v praksi, ter z zagotovitvijo boljšega izvajanja zakona o pravni pomoči;
- Hrvaška doseže napredek pri izvajanju protidiskriminacijskega zakona in zakona o zločinih iz sovraštva, in zagotovi, da organi pregona učinkovito obravnavajo zadeve ter da se okrepi urad varuha človekovih pravic.

Sodelovanje z Mednarodnim kazenskim sodiščem za nekdanjo Jugoslavijo

V skladu s pogajalskim okvirom, ki ga je Svet sprejel 3. oktobra 2005, je popolno sodelovanje Hrvaške z MKSJ še naprej ena od zahtev za njen napredek v pristopnem procesu, med drugim tudi za začasno zaprtje tega poglavja.

Spremljanje napredka pri prilagajanju pravnemu redu in njegovem izvajanju se bo nadaljevalo do konca pogajanj. EU poudarja, da bo posebno pozornost posvetila spremljanju vseh zgoraj omenjenih specifičnih vprašanj, da bi zagotovila upravno zmogljivost Hrvaške. Posebno pozornost je treba nameniti povezavam med tem in drugimi pogajalskimi poglavji. Končna ocena skladnosti hrvaške zakonodaje s pravnim redom in njene zmogljivosti izvajanja se lahko opravi šele v poznejši fazi pogajanj. EU Hrvaško poziva, da poleg informacij, ki jih EU lahko zahteva za pogajanja o tem poglavju in ki jih je treba predložiti na konferenci, Stabilizacijsko-pridružitvenemu svetu redno pošilja podrobne pisne informacije o napredku pri izvajanju pravnega reda Unije.

Glede na navedeno se bo morala konferenca v primernem času ponovno posvetiti temu poglavju.

EU poleg tega opozarja, da utegnejo biti med 1. januarjem 2010 in zaključkom pogajanj sprejeti novi akti pravnega reda Unije.
